

International Science Group
ISG-KONF.COM

THEORETICAL FOUNDATIONS
FOR THE IMPLEMENTATION AND
ADAPTATION OF SCIENTIFIC
ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

22
JUNE
23

XXII

SCIENTIFIC AND
PRACTICAL
CONFERENCE
HELSINKI, FINLAND

ISBN 978-1-64871-428-3
DOI 10.46299/ISG.2020.XXII

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND
ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

**THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE
IMPLEMENTATION AND ADAPTATION
OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN
PRACTICE**

XXII International Scientific and Practical Conference

Helsinki, Finland
22-23 June, 2020

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

The XXII th International scientific and practical conference «THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE» (22 – 23 June, 2020). Helsinki, Finland 2020. 320 p.

Available at : DOI:10.46299/ISG.2020.XXII : URL: <http://isg-konf.com>.

ISBN - 978-1-64871-428-3

UDC 01.1

DOI - 10.46299/ISG.2020.XXII

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. <i>Podolsk State Agrarian Technical University.</i>
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Доцент кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ.

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ АНСАМБЛІВ БАНДУРИСТОК В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Роман Наталя Михайлівна

к.пед.н., доцент

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

Бандура відома в світовій музичній культурі як унікальний український інструмент, який не має аналогів у світі. Справедливості заради, необхідно зауважити, що саморобні струнні інструменти були надбанням кожної народності, але за конструкцією, зовнішнім виглядом, кількістю струн і приструнків, матеріалом, із якого вони виготовлялися, розміром, способами звуковидобування та звучанням такі інструменти суттєво відрізнялися один від одного й були ексклюзивним витвором нації.

Українська бандура історично вважалася козацьким музичним інструментом. Перші історичні згадки про бандуру дослідники В. Ємець, М. Сумцов, Г. Хоткевич відносили до 1498 р. [2; 9; 6]. В епоху козаччини в Україні XV – XVIII ст. бандура здобула максимального поширення й стала загальноповсюдним атрибутом народного побуту. Можна було би стверджувати, що бандуристами були лише чоловіки. Але народна творчість залишила нам певну кількість старовинних пісень, які засвідчують факти жіночої приналежності до мистецтва бандуристів, як наприклад: «Ой, під горою, під перевозом стояла *дівчина* з своїм обозом. Прийди, козаче, пшеницю жати – дам тобі *бандуру* на всю ніч грати» [5]. У Г. Хоткевича також знаходимо: «Як ось козаченько йшов дорогою, та й зустрів *дівчину* він з *бандурою*. «Добридень, Гапко. Як собі маєш? Позич *бандури*, що *сама граєш*» [9, с. 175].

Тим не менш, існувала загальна думка, що бандура була виключно чоловічим музичним інструментом. Наприкінці XVIII ст., після знищення Запорізької Січі, козацька бандура збереглася завдяки сліпим калікам-бандуристам. Вони грали на ярмарках, базарах, народних гуляннях, мали свої товариства та учнів. Серед них не було жінок. Після історичного виступу ансамблю сліпих бандуристів та лірників під керівництвом Г. Хоткевича на XII Археологічному з'їзді в м. Харкові 1902 р. бандура знову стала популярною. Старовинним козацьким інструментом активно зацікавилася національна інтелігенція й прогресивна молодь.

У 20-30 рр. XX ст. в Україні почали з'являтися яскраві виконавиці-бандуристки, які входили до складу як змішаних, так і суто жіночих музичних колективів. 1926 р. – відкрився клас бандури в Харківському музично-драматичному інституті (викладач Г. Хоткевич), 1938 р. – в Київському музичному училищі (викладач М. Опришко). У навчальних закладах та самодіяльних творчих колективах дівчата впевнено опановували мистецтво гри

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

на бандурі. 1936 р. у Вінницькому Будинку Червоної армії був також організований жіночий ансамбль бандуристок (викладач В. Уманець).

Після Другої світової війни розвиток української бандури вимагав підготовки професійних виконавців та викладачів гри на бандурі. Починаючи з 1944 р. [1, с. 54], поступово відновилася підготовка бандуристів. У Київському музичному училищі та Київській консерваторії П.І. Чайковського (викладачі В. Кабачок, А. Бобир) мистецтву гри на бандурі навчалися здебільшого дівчата. Видатний педагог-бандурист В. Кабачок спрямував свою музично-педагогічну діяльність на формування змісту та напрямів творчої роботи дівочих ансамблів. На засадах збереження української ідентичності, відтворення й розвитку народних першоджерел, він займався аранжуванням репертуару для ансамблів бандуристок. 1952 р. під керівництвом В. Кабачка було створено перше тріо бандуристок у складі Н. Павленко, Т. Поліщук, В. Третякової. Легендарні бандуристки до сьогодні мають своїх послідовниць, а тріо бандуристок продовжують розвиватися як окремий жанр національного сценічного мистецтва.

У повоєнні часи бандура мала неабияку популярність. Поступово відновлювалося професійне навчання, з'являлися нові творчі колективи, але в більшості своїй вони були жіночими. 1947 р. у м. Полтава, при міському будинку культури було організовано жіночу капелу бандуристок (засновники Б. Лук'янчук, М. Поклад). Капела була чисельною і в окремі роки налічувала до 80-ти учасниць. 1960 р. Полтавська жіноча капела була удостоєна звання народної самодіяльної, а в 1966 р. – заслуженої капели бандуристок УРСР. Разом із тим, у 60-70-х рр. ХХ ст. у Полтавській обласній філармонії працювала професійна змішана капела бандуристів (викладач І. Коваль), яка також здебільшого складалася із жінок-бандуристок. Капела бандуристів Полтавської філармонії проводила активну концертну діяльність та була прикладом дуалізму сталого та інноваційного у вокально-інструментальному народному виконавстві.

Нині капели та ансамблі бандуристок, різноманітні за формами й кількістю виконавиць, існують в багатьох навчальних закладах України. У Харківському національному педагогічному університеті традиційно проводиться цілеспрямована й послідовна робота із організації та розвитку студентських ансамблів бандуристок. У різні роки університет прославляли: капела бандуристок музично-педагогічного факультету, тріо бандуристок «Сузір'я» (викладач Н. Роман); кuartет та капела бандуристок «Слобожанська писанка» (викладач Н. Роман); ансамблі бандуристок факультету дошкільної освіти та педагогічного факультету, народний ансамбль бандуристок «Конвалія» (викладач Н. Роман).

Одним із прикладів розвитку сучасних ансамблів бандуристок в умовах педагогічного університету є діяльність народного ансамблю бандуристок «Конвалія». Колектив удостоєний звання народного самодіяльного, є переможцем огляду-конкурсу «Нові імена України», лауреатом етнічно-мистецького фестивалю «Печенізьке поле», лауреатом фестивалів: «Українська

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

духовність», «Студентська весна», «Святовид», «Дзвени, бандуро», «Чарівне намисто», «Весілля в Малинівці», «Сорочинський ярмарок», «Слобожанський ярмарок», «Олексіївська фортеця», «Сад пісень Сковороди», «Покуть».

«Конвалія», як і будь-який інший сучасний ансамбль бандуристок, проводить активну концертно-просвітницьку роботу серед учнівської та студентської молоді, бере участь в урочистих заходах, святкових концертах, ярмарках, виставках, фестивалях та конкурсах. Такий ансамбль вдало поєднує в собі елементи традиційної народної культури й академічного концертного виконавства, він успішно інтегрований у навчальний та позанавчальний процеси педагогічного університету та є невід'ємною частиною педагогічно-просвітницького напрямку роботи, спрямованого на популяризацію, розвиток і збереження національної музики.

Розвиваючи традиційне музичне мистецтво, ансамблі бандуристок, створені в умовах педагогічного університету, виробили й утвердили доцільність змісту, своєрідність стилю виконання, власні форми музично-педагогічного втілення. Удосконалення техніки інструментального виконавства в поєднанні з вокальною майстерністю бандуристок примножило можливості урізноманітнення навчального репертуару, надання йому сучасних рис.

Багатоголосний ансамблевий спів та насиченість інструментальних партитур зробили таку форму навчально-виховної діяльності досконалою за змістом та цікавою для сприйняття. Сформувавшись на підвалинах безцінного козацького мистецтва, ансамблі бандуристок, створені в умовах педагогічного університету, не змогли перейняти філософію, світогляд та епічно-імпровізаційну специфіку музикування сліпих митців, але, перехопивши естафету бандурництва, відтворили неповторність української традиційної музичної культури, надали їй нової естетики, чим збагатили національну музичну педагогіку в цілому.

Підготовка бандуристок в умовах педагогічного університету має деякі обмеження, бо кінцевою метою є підготовка вчителя музики, вихователя або музичного керівника. Цілісність навчання забезпечується опорою на історію становлення й розвитку бандурного мистецтва та традиції українського народу. Важливу роль на цьому шляху відіграє застосування в навчально-виховному процесі педагогічно доцільного музичного репертуару, до якого входять обробки сучасних пісень українських композиторів, а також оригінальні твори для бандури та сучасних жіночих ансамблів бандуристок. Окреме місце в творчому доробку такого ансамблю займають твори видатних композиторів-класиків. Окрім музичного матеріалу, солістки ансамблю уважно вивчають історію українських народних інструментів, особливості національного побуту, зразки усної народної творчості, традиційні обрядові дії та характерні звичаї свого народу. Набуті знання використовуються при створенні концертних номерів та музично-просвітницьких програм, які є складовою позанавчальної й виховної роботи зі студентами університету.

Досвід роботи в умовах педагогічного університету показав, що підготовка сучасних ансамблів бандуристок буде якісною й перспективною, якщо

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

зберігатиметься опора на національні традиції, історію української культури та музичного мистецтва зокрема. Така діяльність стане результативною, якщо проходитиме з урахуванням науково-методичних досягнень кращих представників національної музичної педагогіки. Доцільно, поруч із пріоритетним використанням музично-педагогічної спадщини попередніх років, упроваджувати аранжування сучасних творів українських композиторів, створення й застосування нового репертуару, пошук перспективних новітніх форм із залученням передових технічних засобів.

Отже, підготовка сучасних ансамблів бандуристок в умовах педагогічного університету є перспективним напрямом збереження традиційного музичного мистецтва в сучасних умовах і потребує подальшого розвитку, що, передусім, має втілюватися в пошуках концептуально нової виконавської стилістики, удосконаленні конструкції музичних інструментів, створенню й накопиченню актуального та різнопланового репертуару.

Список літератури

1. Бандуристе, орле сизий. Віночок спогадів про В.А.Кабачка / Упоряд. С.В. Баштан, Л.Я. Івахненко. – К.: Музична Україна, 1995. – 136 с.: іл.
2. В. Ємець. Кобза і кобзарі. – Берлін: Українське слово, 1923. – 111 с.: іл.
3. М. Литвин. Струни золотії. – К.: Веселка, 1994. – 118 с.: іл.
4. Б. Кирдан, А. Омельченко. Народні співці-музиканти на Україні. – К.: Музична Україна, 1980. – 181 с.: іл.
5. Н.М. Роман. Традиції та новаторство у професійній підготовці бандуристів. Традиційна культура в умовах глобалізації: проблеми наслідування культурного коду нації. – Харків: П. Якубенко, 2006. – С. 206-209.
6. Н.М. Роман. До історії збереження та розвитку мистецтва бандуристів в умовах глобалізації. Традиційна культура в умовах глобалізації: проблема збереження і оновлення етнічно-культурної спадщини. – Харків, 2008. – С. 179-182.
7. Н.М. Роман. Використання жанру веснянок в процесі роботи ансамблю бандуристок. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Серія 14. Випуск 15 (20). Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2013. – С. 118-122.
8. Н.М. Роман. Г. Хоткевич – видатний харків'янин. До 140-річчя від дня народження. Навчально-методичний посібник. Частина 1. – Харків, 2017. – 31 с.
9. Г.М. Хоткевич. Музичні інструменти українського народу. Друга редакція. – Харків: Видавець Савчук О.О., 2012. – 509 с.

THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND
ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE

Published on **Bookwire**™
by Bowker

<https://www.bookwire.com/>

Text Copyright © 2020 by the International Science Group(isg-konf.com).

Illustrations © 2020 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group(isg-konf.com). ©

Cover art: International Science Group(isg-konf.com). ©

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors.
When using and borrowing materials reference to the publication is required.

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Ukraine. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is:

Banera N. ETYMOLOGY OF CONCEPTS OF “SMALL BUSINESS” AND SMALL ENTREPRENEURSHIP" // THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE IMPLEMENTATION AND ADAPTATION OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS IN PRACTICE. Abstracts of XXII International Scientific and Practical Conference. Helsinki, Finland 2020. pp. 12-16 pp.

Available at : DOI: 10.46299/SG.2020.XXII: URL: <http://isg-konf.com> .